

چۈنىيەتى ئاشناپوون بە نوپۇزە سونەتەكار

ئامادەكردنى

حاجى ابراهيم مولود خضر

مەۋلېز/۲۰۱۹

له تلېگرام له گه لمبه

[کتیبی ناینی پاریزراوی
HD [pdf

فهره نگی بابه ته کان

- پیشہ کی ..... (المقدمة) ۵
- نویژہ رہواتبہ کان ..... (صلاة سنن الرواتب) ۹
- فہ زل وگہ ورہیی دوو رکہ عہ ت پیش نویژی بہ یانی ۱۱
- شہ ونویژ ..... (صلاة الليل) ۱۲
- نویژی چیشتہ نگاو ..... (صلاة الضحی) ۱۴
- نویژی ئیستخارہ ..... (صلاة الإستخارة) ۱۵
- نویژی جہ نازہ ..... (صلاة الجنائزہ) ۱۵
- نویژی مردوو ..... (صلاة المييت) ۱۶
- نویژی سوننہ تی دہست نویژ ۱۷
- نویژی جہ ژنی رہمہ زان و جہ ژنی قوربان (صلاة العيد) ۱۸

- نوێژی ته وه به کردن ..... (صلاة التوبة) ۱۹
- نوێژی باران بارین ..... (صلاة الإستسقاء) ۱۹
- نوێژی مانگ گیران ..... (صلاة الكسوف والخسوف) ۲۰
- نوێژی بووک و زاوا ..... (صلاة الزوجين معافي ليلة البناء) ۲۰
- نوێژی دمرچوون وهاته وه له مال ..... (صلاة الدخول والخروج من المنزل) ۲۲
- نوێژی گه رانه وه له سه فهر ..... (صلاة القادم من السفر) ۲۲
- نوێژی رۆژی ههینی ..... (صلاة سنة الجمعة مطلقاً بلا تحديد) ۲۳
- نوێژی مزگه وتی قباو ..... (صلاة في مسجد قباء) ۲۶
- نوێژی مقامی ابراهیم ..... (صلاة ركعتي الطواف خلف مقام إبراهيم) ۲۷
- نوێژه داهینراوه کان ۲۸
- نوێژی داواکردنی پێداویستی ..... (صلاة الحاجة) ۲۸
- شه و نوێژ له نیوهی مانگی شعبان ۲۹
- دوورکە عەت نوێژ لە دواى بانگی یه کهم له رۆژی ههینی دا ۲۹
- نوێژی به به ست هینانی پاداشتی زۆر ۳۰
- قصر و جمع قصر ۳۴
- جمع ۳۹
- چەند تیپینیەك ۴۳

(نويژه ردهواتبه كان (صلاة سنن الرواتب)

۱- بریتیه له (۱۰) ركه عهت :

عن ابن عمر (رضي الله عنه) قال صليت مع النبي (ﷺ) (ركعتين قبل الظهر ، وركعتين بعدها ، وركعتين بعد المغرب ، وركعتين بعد العشاء) (رواه البخاري) وفي رواية أخرى ، عن ابن عمر (وحديثني أختي حفصة : أن النبي (ﷺ) كان يصلي ركعتين خفيفتين بعد ما يطلع الفجر) (رواه البخاري)

واتا : ئەم نويژه سونه تانه له دواى بانگ دان له پيش و دواى نويژه فەرزەكان ئە نجام دەدریت ، ئەم نويژه سونه تانه دەبن به دوو بەشهوه : (مؤكدة) و (غير مؤكدة)

۱- مؤكدة : بریتیه له و نويژه سونه تانهى كهوا پیغه مبهرى خودا (ﷺ) له سهريان به ردهوام بووه ، كه بریتیه

له و دوازه ركه عهتهى لهم فەرموودهیه باسكراوه . (" ما من عبد مسلم يصلي لله كل يوم اثنتي عشرة ركعة تطوعاً غير فريضة إلا بني الله له بيت في الجنة أو لا بني له بيت في الجنة ") ، أربع ركعات قبل الظهر ، وركعتين بعد الظهر وركعتين بعد المغرب ، وركعتين بعد العشاء ، وركعتين قبل الفجر)

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویره سونه ته کان

واتا: (هیچ به ندهیه کی موسولمان نیه هه موو رۆژیک له پیناو خودای
گهوره دوانزده رکاعهت نویژی سونهت بکات نیلا خودای گهوره
خانویه کی له بهههشت بو دروست دهکات) نهه دوازه رکعهه ته بهه
شیویه دهکریت: (چوار رکعهه له پیش نویژی نیوهر و دوو
رکعههت له دواي ، وه دوو رکعههت له دواي مغریب ، وه دوو
رکعههت له دواي نویژی عیشا وه ، دوو رکعههت له پیش نویژی
به یانی)

۲- غیر مؤکده: بریتین لهو سونهتانهی کهوا پیغه مبهری خودا
(ﷺ) هه ندی جار نه نجامی داو و هه ندیک جار وازی لی هیناون
واتا له سهریان بهردهوام نه بووه . نهه نویژانهش بریتین له : (دوو
رکعهت له پیش نویژی عه سرو ، مغریب و ، عیشا) به به لگهی
نهه فهرموودهیهی پیغه مبهری خودا (ﷺ) که دد فهرموویت : (بین
کُلَّ اذانین صلاة ، بین کُلَّ اذانین صلاة) ثم قال في الثالثة لمن شاء)
واتا: له نیوان گشت بانگ و قامه تیك نویژ هیه ، له نیوان گشت
بانگ و قامه تیك نویژ هیه ، پاشان له جاری سییهه فهرمووی بو
لهوکه سهی که بیهوویت)

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویره سونه ته کان .....

- فهزل و گه ورهیی دوو رکعهت سونهت له پیش نویژی به یانی؛

سه بارهت به فهزل و گه ورهیی دوو رکعهت سونهت له پیش نویژی به یانی پیغه مبهری خودا (ﷺ) ده فرموویت :

(رَكَعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا) (رواه مسلم)

واتا : دوو رکعهت سونهت پیش نویژی به یانی خیرترو باشتره له دونیاو گشت نه و شتانهی تیا به تی فهزل و گه ورهیی چوار رکعهت نویژی سونهت له پیش و دوا ی نویژی نیوهرو

پیغه مبهری خودا (ﷺ) ده فرموویه تی :

(مَنْ حَافِظَ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ) (رواه أبو داود و الترمذي وقال حديث حسن)

واته : هه رکعه سیك پاریزگاری بکات له سه ر چوار رکعهت نویژی سونهت له پیش و دوا ی نویژی نیوهرو خودای گه وره نه م که سه حه رام دهکات له سه ر ناگر .

فهزل و گه ورهیی چوار رکعهت نویژی سونهت له پیش نویژی عه سر

پیغه مبهری خودا (ﷺ) ده فرموویه تی :

(رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا) (رواه أبو داود و الترمذي وصحیحه ابن حبان)

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نوێژه سونه ته کان .....

واته : رهحه ته خوا له و كه سه ی چوار په عه ت نوێژی سونه ت
بكات له پيش نوێژی عه سر ، به لام نوێژ كردن له و كاته ی خۆر ئاوا
دهبیته .

باش نیه و مكروهه ، به به لگه ی نه م فه رمووده یه : (لاتصلوا عند
طلوع الشمس ولا عند غروبها ، فانها تطلع وتغرب علی ..... قرن
شیطان) . (رواه بخاری و مسلم)

واتا : نوێژ مه كه ن له و كاته ی خۆر هه لدیته و له و كاته ی خۆر ئاوا
دهبیته ، چونكه له سه ر قوچی شه ی تانیك هه لدیته و ئاوا دهبیته .

- شه و نوێژ (صلاة الليل) :

واته : نه نجامدانی نوێژی سونه ت به شه و كه پیی دهوتریته (شه و
نوێژ) كاته كه ی له دوا ی نوێژی عیشا دهست پی دهكات تاوه كو پيش
نوێژی به یانی ، به لام باشتین كاتی كو تایی شه وه .

- گه وه یی و فه زلی شه و نوێژ :-

سه باره ت به گه وه یی و پاداشتی شه و نوێژ پیغه مبه ری خودا (ﷺ)
فه رموویه تی :

(أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ) (رواه مسلم)

واته : باشتین نوێژ له دوا ی نوێژه فه رزه كان شه و نوێژه .
ژماره ی په كه عه ته كانی شه و نوێژ :-

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان .....

هه ندیک له زانایان دهئین شه و نویژ پیک هاتوو له یازده رکه عهت ،
به به لگهی فهرموودهی دایکی ئیمانداران

(عائیشه) (رهزای خوی لیبت) که دهفه رمویت : (ما زاد رسول الله
ﷺ) في رمضان ولا في غير رمضان على إحدى عشرة ركعة (متفق
عليه)

واته : پیغه مبهری خودا (ﷺ) نه له رهمه زان وه نه له غهیری
رهمه زان له یازده رکه عهت زیاتری نه کردوووه
وه هه ندیک له زانایان دهئین شه و نویژ به یازده رکه عهت زیاتریش
دروسته به به لگهی ئهم فهرموودهیه :

(صلاة الليل مثنى فإذا خشي أحدكم الصبح صلى ركعة واحدة توتر
له ما قد صلى)

واته : شه و نویژ دوو رکه عهت دوو رکه عهته ، نه گه ریه کیك له
ئیه ترسا بانگی به یانی به سهردا بیّت ، بایهك رکه عهت بکات
نویژه جووته کانی بو دهکاته ووتر . دهبینین ئهم فهرموودهیه دا
پیغه مبهری خوا (ﷺ)

ته حیددی ریژهی ژمارهی شه و نویژی نه کردوووه ، بویه دهئین مرووف
چه ند رکه عهت بکات دروسته .

چوئیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

نویژی چیشته نگاو : (صلاة الضحی)

بِقَه مبه ری خوا (ضحی) فه رموویه تی (یصبح علی کل سلامی من
أحدكم صدقة : فكلُ تسبیحة صدقة ، وکلُ تحميدة صدقة ، وکلُ
تهلیلَة صدقة ، وکلُ تکبیرَة صدقة ، وأمر بالمعروف صدقة ، ونهی عن
المنکر صدقة . ویجزیء من ذلك رکعتان یرکعهما من الضحی)

واتا : هه ره یانیه ک به رامبه ره ره نه ندامیک له نه ندامه کانی لاشه ی
یه کیك له ئیوه سه دهقه یه ک ، ووتنی گشت ته سبیحاتیک وه کو
(سبحان الله) سه دهقه یه ، وه گشت ستایشیک بو خودا وه کو
(الحمد لله) سه دهقه یه ، وه ووتنی (الله اکبر)

سه دهقه یه ، وه فه رمان کردن به چاکه سه دهقه یه ، وه نهی کردن له
خرایه سه دهقه یه ، نه نجامدانی دوو رکه عهت له کاتی چیشته نگاودا
جیگای گشت ئهم سه دهقانه دهگریته وه .

- کاتی دهست پیکردنی نویژی چیشته نگاو :

کاتی دهست پیکردنی نویژی چیشته نگاو له دوای به رزبوونه وهی رۆژ
به نه ندازهی (رمحیک) هه تا وه کو رۆژ بگات به ناوه راستی
ئاسمانه وه ، به لام باشتین و خیرترین کات ئهو کاته یه که رۆژ زۆر
گهرم ده بیت (

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

- ژماره ی رکه عه ته کانی نویژی چیشته نگاو ،

نویژی چیشته نگاو به دوو رکه عه ت ده کریت ، یان چوار رکه عه ت ،
یان شه ش ، یان هه شت رکه عه ت ، که هه ریه که یان به لگهی (صحیح)
له سه ره .

نویژی نیستخاره (صلاة الاستخارة)

واتا نویژی داواکردنی خیر و به ره که ت و رینمووی نیشاندانی
باشترین رینگا له خودای گه وره کاتی که مروف بیه وی کاریک بکات ،
ئه م نویژه پیک هاتوو له دوو رکه عه ت ، له دوای ئه نجامدانی
نویژه که ئه م دو عایه ده کریت که له م فه رموو ده دا هاتوو . (اللهم اني
استخيرك بعلمك ، واستقدرك بقدرتك واسألك من فضلك العظيم ،
فإنك تعلم ولا أعلم ، وتقدر ولا أقدر وأنت علام الغيوب ، اللهم إن
كنت تعلم أن هذا الأمر (لیره ناوی پیداو یستیه که ی دینیت) خیر لی
فی دینی ومعاشی وعاقبة أمري فیسره لی ثم بارک لی فیهِ ، وإن كنت
تعلم أن هذا الأمر شر لی فی دینی ومعاشی وعاقبة أمري فاصرفه
عني واصرفني عنه ، وقدر لی الخیر حیث کان ثم أرضني به) .
(رواه البخاري)

نویژی جه نازه (صلاة الجنائزه) :-

واته نویژی مردوو ، ئه م نویژه حوکه که ی فه رزی کیفایه ته ، واته
ئه گه ره هه ندیک له موسلمانان ئه نجامی بدهن کیفایه ته و باقی

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نوێژه سونه ته کان

موسلمانەکانی تر له سهریان لا دهچیت ، که واته نه گهر که سیک مرد
دهبیت هه ندیک له موسلمانان نوێژی له سه ربکه ن نه گهر نا گشتیان
تاوانبار دهبن . فهزل و گه وردیی نوێژی مردوو :-

پیغه مبهری خودا (ﷺ) فهرموویه تی : (من صلی علی جنازة فله
قیراط ، ومن انتظرها حتی توضع فی اللحد والقیراطان مثل الجبلین
العظیمین) واته هه ر که سیک نوێژ له سه ر مردوو یک بکات
به نه ندازه ی چیا یه کی گه وره پا داشتی بو هه یه نه گهر له گه لیشی بی
بو ناشتنی خیری به نه ندازه ی دوو چیا هه یه .

چۆنیه تی نوێژی مردوو :

گشت نوێژیک له نوێژده کان دهبیت به دهست نوێژده وه بکریت .
نهم نوێژه به پیوه نه نجام دهدریت رکوع و سجود و دانیشتن و
ته حیاتى تیدا نیه .

پیکهاتووه له چوارته کبیر :-

أ : له دوای ته کبیری یه کهم سوڤه تی (فاتحه) ده خوینریت له گهل
سوڤه تیکی تر له قورئان ،

ب : وه له دوای ته کبیری دووهم (صلوات) له سه ر پیغه مبهری خودا (ﷺ)
به م شیویه (اللهم علی محمد وعلی اله محمد کما صلیت علی ابراهیم وعلی
اله ابراهیم وبارک محمد وعلی اله محمد کما بارکت علی ابراهیم وعلی اله
ابراهیم فی العالمین انک حمید المجید)

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان .....

ج: له دوای ته کبیری سییه م ئهم دوعا یه بو مردوو ده که ده کریت: (اللهم اغفر له ، وارحمه وعافه ، واعف عنه ، واکرم نزله ، ووسع مدخله ، واغسله بالماء والثلج والبرد ، ونقه من الخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس ، وأبدله دارا خيرا من داره ، وأهلا خيرا من أهله ، وأدخله الجنة ، وقفه فتنه القبر وعذاب النار) . نه گه رپیاو بوو وه نه گه رژن بوو (اللهم اغفر لها وارحمها) رواه مسلم .

د: وه له دوای ته کبیری چوارهم (دوعا) بو مردوو ده که و بو خوئی و گشت موسلمانان ده کات ، وه دهشتوانییت یه کسه سه لام بداته وه ، وه سه لام دانه وهی نویژی مردوو وه کو سه لام دانه وهی باقی نویژه کانی تره ، وه جائیزیشه ته نها یه ک سه لام به لای راست بدریته وه .
وه ههروه ها جائیزه پینج ته کبیر یان شهش ته کبیر یان جهوت ته کبیر یان نو ته کبیر بو نویژی مردوو بکریت ، گشتی به لگهی (صحیح) ی له سه ره .

-نویژی سونه تی دهست نویژ (صلاه رکعتی وضوء) :-

واته دوو رکه عهت سونهت دوای دهست نویژ هه لگرتن ، ئهم نویژه پیک هاتوو له دوو رکه عهت ، پیغه مبهری خودا (ﷺ) دهفه رمویت (من توطأ مثل وضوئي هذا ، ثم صلى ركعتين لا يحدث فيهما نفسه ، غفر له ما تقدم من ذنبه) . رواه مسلم

واته : (هه رکه سیك دهست نویژ وه کو من هه لگرتیت ، پاشان دوو رکه عهت نویژ بکات ، نه فسی خوئی مه شغول نه کات به هیچ شتیک ،

چونیه تی ناشنا بوون به نویژده سونده ته کان

خودای په رودرگار له گشت تاوانه کانی پېښېدوی خدش ددبیت . وه
هروده ها نهم دوو رکعه ته سونده ته له دواوخیحرام به ستن له کانی
حج و عومرددا له میقات له نجام بدریت . وه ددبیت نهم دوو
رکعه ته به نیه تی سونده تی دست نویژده نجام بدریت نه ک نویژی
نیحرام به ستن .

نویژی سوتنه تی جه ژنی رده زان و جه ژنی قوریان صلاة العید

نهم دوو نویژده به لای بوچوونی پېښینه واجبه نهمه رای ابن و
تیمیه و ابی حنیفه و غیر امان رایه کی امامی شافعی و یه کیکه له دوو
را له مذهب بی امامی احمد . هه ردوو نویژده که دوو رکعاته به بی بانگ
و قامه ت و به گوته (الصلاة الجامعة) نه نجام دددریت . له رکعاتی
یه که مدا پیش خویندنی سوردتی فاتحه جهوت ته کبیر ده گوتریت نه
رکعاتی دوو مدا پینج ته کبیر ده گوتریت . هیچ زکریکی دیاری کراو
نه هاتوود که له نیوان ته کبیردکان بوتریت له دواو نویژده که وتارینک
ده خوینریته وه ، سونده ته خو گوړین و جلی نوی له به رکدن و خوین
خوش کردن بو نه نجامدانی نویژده که مه گهر سهرمای زور نه هیلن له
مزگه وتدا نه نجام بدریت . گوړینی ریگای چوون و گهرانه وه له جه ژنی
رده زاندا سوونده ته .

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

نویژی تهوبه کردن (صلاة التوبة)

واته : نویژی تهوبه کردن له تاوان و گهرانهوه بو لای خودای پهرهردگار، ئەم نویژه ئەم کاته دهکریت مروڤ تهوبه دهکات له تاوان و په شیمانی له وهی کردووویه تی یان وتویه تی ، پیغه مبهری خودا (صلوات الله علیه) دهفه رمویت (ما من رجل یذنب ذنباً ، ثم یقوم فیتطهر ، فیحسن الطهور ، ثم یتستغفر الله عز وجل إلا غفر له) (رواه الترمذی و ابن ماجه)
واتا : هیچ پیاویک نیه تاوانیک بکات ، پاشان هه لبستیته دست نویژ بشوات ، پاشان نویژ بکات ، پاشان داوای لیبووردن له خودا بکات نیلا خودای گهوره لی خوش ده بیت.

-نویژی باران بارین (صلاة الاستسقاء)

واتا : نویژی داواکردنی باران بارین له خودای پهرهردگار کاتیکی باران نه باریت .

-چۆنییه تی نویژی باران بارین : ئەم نویژه وهکو نویژی جهژن وایه ، له ده ره وهی شار دهکریت ، دوو رکه عه ته له رکه تی یه کهم جهوت تکبیر دهکریت و له رکه عه تی دووهم پینج تکبیر دهکریت جگه له دوو تکبیرهکانی چونه رکوع ، ئەم تکبیرانهش پیش خویندنی سوره تی فاتحایه و ئەم نویژه به جهماعهت دهکریت ئیمام له خویندنی قورئان دهنگی هه لده بریت وه سوننه ته خه لکه که به مل که چی وه

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نوپژه سونه ته كان

خوشكاندن بو خودای په رو در دگار به روه شوینی نوپژه که به زیکره
دوعا کردن به ری بکه ون .

- نوپژى مانگ گيران و خورگيران (صلاة الكسوف والخسوف)
واته نوپژى مانگ گيران و خورگيران ، نه م نوپژه سوننه تی
مونه که دهیه ، پيش دست پيکردنى بانگ و قامه تی بو ناکريت
به لام سونه ته بووتریت (الصلاة جامعة) .

نوپژى خورگيران و مانگ گيران به جه ماعت ددکريت له مزگه وت
وه نيمام به دهنگ قورئان ده خوینیت ، وه دوو نوپژه ههر يه که يان
پيک هاتوون له دوو رکه عت به لام ههر رکه عت يک دوو رکوعى
تيديايه ، وه دوو راوه ستانى تيديايه واته له يه رکه عت دا دوو
جارتحه و قورئان ده خوینريته وه ، وه دوو جار رکوعيش ددبردريت ،
پاشان سوجه ددبردريت و رکه عتى دوو دميش و دکويه که م
دهکريت ، نينجا سه لام ددريته وه ، وه سوننه ته نيمام له دواى
نوپژه که ناموزگارى خه لک بکات به له خوا ترسان و گه رانه وه بو لای
خوا .

- نوپژى بوک و زاوا (صلاة الزوجين معا فى ليلة البناء)
واته دوو رکه عت سونه ت نوپژى بوک و زاوا به يه که وه له شه وى
يه که مى زاوا يه تيذا ، نه م سونه ته له هاوه له به ريزه کان واريد

چونیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان .....

بووه، له نه سه ریکی سه حیددا هاتووه . کومه لیک له صحابه دعوت ده کریت له لای زاویه که ناوی ابو سعید بووه . نه م کومه له سه حابه به ریزانه (رهزای خوای گه وره یان لیبت) به م زاویه ده لیت : (اِذَا دَخَلَ عَلَيْكَ أَهْلُكَ فَصَلِّ ، ثُمَّ سَلِ اللَّهَ مِنْ خَيْرِ مَا دَخَلَ عَلَيْكَ ، ثُمَّ تَعَوَّذْ بِهِ مِنْ شَرِّهِ)

واته نه گهر خیزانت هاته لات دوو رکه عهت نویژ بکه ، پاشان داوای خیر و بهر که ت له خوای گه وره بکه له وهی که هاتوته لات ، وه په نا به خوا بگره له شه روو خراپه ی . وه له نه سه ریکی تر دا هاتوه پیاوړیک به (عبدالله) ی کوری مسعود ده لیت من ئافره تیکی کچ و گه نجم هیناوه ده ترسم له گه لم نه گونجی و لیم توره بیت ، عبدالله پیی ووت (اِنْ اِلْفَ مِنْ اِلَهٍ وَالْفَرْكَ مِنَ الشَّيْطَانِ يُرَدُّ اَنْ يُكْرَهَ اِلَيْكُمْ مَا اَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ ، فَاِذَا اَتَتْكَ فَاَمَرَهَا اَنْ تُصَلِّيَ وَرَاءَكَ رَكَعَتَيْنِ) .

واته : به یه که وه ژیان و خوشه ویستی له لایه ن خواووه یه و خوای گه وره پیی رازییه ، وه ناکوکی و رق لیبونه وه له شه یتانه وه یه ، شه یتان ده یه ویت نه و شته ی خوای گه وره بو ئیوه ی حه لال کردووه لای ئیوه ش ناخوش و رق لیگیراو بکات ، جا کاتییک خیزانه که ت هاته لات فرمانی پی بکه با دوو رکه عهت نویژ له دواته وه بکات .

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان .....

- نویژی دەرچوون و هاتنه وه له مال (صلاة الدخول والخروج من المنزل)

واتا: نویژی دەرچوون و هاتنه وه له مال ، سوننه ته ئینسانی موسولمان کاتیك ده چیتته ماله وه دوو رکه عهت سوننهت بکات وه کاتیك دهرده چیت له مال سوننه ته دوو رکه عهت بکات ، به به لگهی ئهم فهرمووده صحیحه ("إذا خرجت من منزلك فصلي ركعتين تمنعناك من مخرج السوء وإذا دخلت إلى منزلك فصلي ركعتين تمنعناك مدخل السوء.") (رواه البزار وغيره وصحیحه الألبانی)

واتا: هه رکاتیك ویستت دهر بچیت له ماله وه بو دهر وه دوو رکه عهت نویژی سوننهت بکه ئهم دوو رکه عهت سوننه ته ده بیته هوکاری ریگری و پاراستنی تو له دەرچوونی خراپ و تووش بوون به کاری خراپ ، وه هه کاتیك هاتیته وه ماله وه دوو رکه عهت سوننهت بکه ، تو ده پاریزیت له هاتنه ژووره وهی خراپ و تووش به کاری خراپ .

نویژی گه رانه وه له سه فهر (صلاة القادم من السفر)

واتا: نویژی ئهو که سهی له سه فهر دیتته وه سونه ته بو ئهو که سهی له سه فهر دیتته وه پیش ئه وهی بچیتته ماله وه بچیتته مزگهوت دوو رکه عهت نویژی سونهت بکات ئینجا بچیتته ماله وه ، به به لگهی ئهم فهرمووده سه حیحه : عن كعب بن مالك (رضی الله عنه) قال :

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نوپژه سونه ته کان

(وكان إذا قدم من سفر بدأ بالمسجد، فركع فيه ركعتين، ثم جلس للناس). (رواه أبي داود)

واته پیغه مبهەر (ﷺ) هه رکاتیك له سه فه ربگه رابوايه وه له سه رده تادا ده چوووه مزگه وت دوو ركه عهت نوپژي سونه تی تیا دا ده کرد، پاشان داده نیشته بو سه لام کردن و نه حوال پرسین و چاره سه ری کیشه ی خه لك .

نوپژي رۆژی هه ینی (صلاة سنة الجمعة مطلقا بلا تحديد)

واتا : نوپژي سوننهت له رۆژی هه ینی دا به بی ته حدید کردنی ژماره ی ركه عهت ته کانی ، سونه ته بو نه و كه سه ی ده چیه ته مزگه وت له رۆژی هه ینی دا ده ست بکات به نوپژ کردن دوو ركه عهت هه تا نه و کاته ی نیمام نه چیه ته سه رمیمبه ، به لام نه م دوو ركه عهت ته ی كه نیستا خه لك ده یكات كه گشتیان به یه كه وه هه لده ستن له دوای بانگی به كه می هه ینی ، نه م دوو ركه عهت ته به م شیوه یه بیدعه یه و دروست نیه چونكه له سه رده می پیغه مبه ری خوا (ﷺ) به م شیوه یه نه کراوه ، له سه رده می پیغه مبه ری خوا (ﷺ) له رۆژی هه ینی دا ته نها یه ك بانگ دراوه ، له دوای ته و او بوونی بانگه كه یه ك سه ر پیغه مبه ری خوا (ﷺ) وتاری ده خوینده وه و هاوه له به ریزه کانی گوپیستی وتاری ده بون و هه نه ده ستان به یه كه وه نه م دوو ركه عهت ته نوپژه بکه ن كه نیستا زۆریك له خه لكي ده یكات ، به لكو نه وه ی سوننه ته له رۆژی

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

ههینی دا بکریت نه نجامدانی نویژی سوننه ته به بی ته حدید کردنی
ژمارد بۆرکه عه ته کانی هه تا نه و کاته ی بانگ ده دریت و نیمام
ده چینه سه رمیبه ر ، به به لگهی نه م فه رمووده سه حیجه ، قال رسول
الله (ﷺ)

من اغتسل یو الجمعة ولبس من احسن ثیابة ومس من طیب ان کان
عنده ثم اتی الجمعة فلم یتخط أعناق الناس ثم صلی ما کتب الله
له ثم انصت إذا خرج إمام حتی یفرغ من صلاته کانت کفارة لما
بینها و بین جمعتہ التي قبلها .

واتا: هه رکه سینک خوی بشوات له رژی ههینی دا ، وه جوانترین پۆشاک
له بهر بکات ، وه بۆنیکی خوش له خوی بدات نه گهر لای
هه بوو ، پاشان به ری بکه ویت بۆ مزگه وت . کاتی که گه یشته مزگه وت
قاچی به سه رشان و ملی خه لکید پازنه دا ، پاشان دهستی کرد
به نویژکردن نه و دنده ی خودا له سه ری نویبوو ، پاشان بی دهنگ بوو
کاتی که نیمام چوو سه رمیبه ر بۆ ووتار دان هه تا وه کو له نویژو
ووتارده کی ته واو ده بیت ، نه م که سه نه گهر به م شیوه یه ئاداب و
عیباده ته کانی پۆژی ههینی جی به جی بکات ، خودای گه وره نه م
عیباده تانه ی بۆ ده کاته که فاره تی گشت نه م تاوانه بچوو کانه ی که
له نیوان پۆژدکانی نه م هه ینیه و ههینی رابردوو دا نه نجامی داوه .

ده بینین پیغه مبه ری خوا (ﷺ) له م فه رمووده یه دا هانی موسو لمانان
ده دات به نه نجامدانی نویژی سوننه ت له رۆژی ههینی دا به بی
ته حدید کردنی ژماره پیغه مبه ری خوا (ﷺ) نه ی فه رموو له دوای

بانگی ههینی هه مووتان به یه که وه هه ئبستن دوور که عه ت سوننه ت بکه ن . ههروه ها له (عبدالله) ی کوری عمر (رهزای خودای له سه ربیّت) دا هاتوو ه که وا له پوژی ههینی دا دوازه رکه عه تی کردوو ه . وه له (عبدالله) ی کوری عباس (رهزای خودای له سه ربیّت) دا هاتوو ه که وا له پوژی ههینی دا هه شت رکه عه تی کردوو ه . وه له (عبدالله) ی کوری مسعود (رهزای خودای له سه ربیّت) دا هاتوو ه که وا له پوژی ههینی دا چوار رکه عه تی کردوو ه . زانایان ده ئین جیاوازی له نیوان ژماره ی رکه عه تی ئم سی صه حابه به ریزه به لگه یه له سه ر نه بوونی ژماره ی دیاری کراوبه به رده وای له پوژی ههینیدا له مزگه وت که واته موسو ئمان بو ی هه یه به گویره ی توانای نویژی سوننه ت بکات له پوژی ههینی دا ، ههروه گو ده بینین (ابن عمر) دوازه رکه عه تی کردوو ه ، (ابن عباس) هه شت رکه عه تی کردوو ه ، (ابن مسعود) چوار رکه عه تی کردوو ه . به لام ته نها ئه نجامدانی دوور که عه ت به به رده وای له پوژی ههینی دابیده یه و به لگه ی صحیحی له سه ر نیه . ههروه ها له دوای نویژی ههینی دا سوننه ته دوور که عه ت یان چوار رکه عه ت نویژی سوننه ت بکری به به لگه ی ئم دوو فه رمووده یه .

۱- قال رسول الله (ﷺ) (مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُصَلِّيًا يَوْمَ الْجُمُعَةِ ، فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا أَرْبَعًا) (صحیح مسلم)

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

واتا: نه گهر يه كيک له ئیوه وویستی نویژی سوننه ت بکات له دواي
نویژی ههینی دا با چوار رکه عه ت بکات.

۲- يقول ابن عمر (رضي الله عنهما) (حفظت من الرسول (ﷺ) ...
... وثلثین بعد صلاة الجمعة في بيته)

واتا: عبدالله ی کوری عمر (رهزای خودای له سه ربییت) ده لییت : ودرم
گرتووه له پیغه مبهری خوا (ﷺ) نه نجامدانی دوو
رکه عه ت سوننه ته له دواي نویژی ههینی له ماله وه.

نویژی مزگه وتی قباء (الصلاة في مسجد قباء)

واته : نویژکردن له مزگه وتی (قباء) له شاری مه دینه ، سوننه ته
بو ئه وکه سه ی له شاری مه دینه یه بچییت بو مزگه وتی (قباء) دوو
رکه عه ت نویژی سونه تی تیابکات به تاییه تی رۆژی
شه ممه ، (عبدالله) ی کوری عمر (رهزای خوای گوره ی لیبییت) ده لییت :
(كان النبي ﷺ : ياتي مسجد قباء كل سبت ما شيا وراكبا فيصلي
فيه ركعتين) واته پیغه مبهری خوا (ﷺ) ده چوووه مزگه وتی (قباء)
هه موو رۆژیکی شه ممه به پیاده یان به سواری ، دوو رکه عه ت نویژی
سوننه تی تیا ده کرد . وه سه باره ت به فه زل و گه وره یی نویژی سوننه ت
له م مزگه وته دا پیغه مبهری خوا (ﷺ) فه رموویه تی :
(من تطهر في بيته ثم اتى مسجد قباء فصلى فيه كان له كأجر
عمرة)

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نوێژه سونه ته کان

واته : ههركه سيك دهست نوێژ بگريت له ماله ودي پاشان بچيته
مژگه وتی (قباء) نوێژی سونه تی تيا بکات پاداشتی بۆ ههیه به
نه ندازهی پاداشتی عومره .

نوێژی مه قامی ابراهيم (صلاة رکعتي الطواف خلف مقام ابراهيم)

واته : دوو رکعه ت نوێژی ته واف له پشت مه قامی ئیبراهيم ،
سوننه ته بۆ ئه وکه سه ی ته واف دهکات له دواي ته و او بوونی
ته و افه که ی بچيته مه قامی ابراهيم دوو رکعه ت نوێژی سوننه ت
بکات ، وه هه نديک له زانایان ئهم دوو رکعه ته یان به واجب
دناوه ، خواي گه و ره ده فه رموو یّت : (وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ
مُصَلًّى)

واته : شوینی جیگای له سه ره و ستانی پیغه مبه ر ابراهيم (سه لامی
خواي گه و ره ی له سه ره بیّت) بکه ن به جیگای نوێژکردن . که بریتی
یه له ئه نجامدانی دوو رکعه ت نوێژ له دواي ته و او بوونی ته و اف .
وه عه مری کوری دینار ده ئیّت گویم له عبدا لله ی کوری عمر بوو
(ره زای خواي گه و ره یان لیبیّت) ده یفه رموو : (لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ
(ﷺ) مَكَّةَ طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا ثُمَّ صَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ) (صحیح
البخاري)

نوڙه ڊاهينراو مڪان :

۱- نوڙي ڊاواڪردني پڻويست (صلاة الحاجة)

واتا: نوڙي ڊاواڪردني پڻويستي، ٺهه نوڙه له گهل نوڙي (استخارة) جيايه، (صلاة الاستخارة) دروسته و سوننه ته چونكه به لگهي صحيحى له سهره، به لام (صلاة الحاجة) دروست نيه و بيدعه يه چونكه به لگهي لاوازو هه ٿبه ستر اوى له سهره وه كرده وه كردن به به لگهي لاوازو هه ٿبه ستر اوى دروست نيه و بيدعه يه، ٺهه فه رمووده يه (صلاة الحاجة) له سهر بنياتنراوه فه رمووده يه يه كي (موضوع) ه واته هه ٿبه ستر اوه ٺه مهش دهقى فه رمووده كه (من كانت له إلى الله حاجة أو إلى أحدٍ من بني آدم فليتوضأ، فليحسن الوضوء، ثم ليصل ركعتين، ثم ليثن على الله عز وجل، وليصل على النبي، ثم ليقل: لا إله إلا الله الحليم الكريم، سبحان الله رب العرش العظيم، الحمد لله رب العالمين، أسألك موجبات رحمتك وعزائم مغفرتك، والغنيمة من كل بر، والسلامة من كل إثم، لا تدع لي ذنباً إلا غفرته، ولا همّاً إلا فرجته، ولا حاجة هي لك رضا إلا قضيتها يا أرحم الراحمين)

۲- شه و نویژ له نیوهی مانگی شعبان

واته : هه ستانه وه بو شه و نویژ عیبادت له شهوی نیوهی مانگی شهعبان ، تاییه تکردنی شه و نویژ و عیبادت لهم شه و ددا دروست نیه و بیدعهیه چونکه به لگهی سه حیجی له سه ر نییه به لکو به لگهی زه عیفی له سه ره ، وه کرده وه کردن به به لگهی زه عیف هوکاریکه بو بلا و کردنه وهی بیدعه له ناو دینی ئیسلامدا ، نه مه ش دهقی فه رمووده زه عیفه که یه که لهم بیدعه یه ی له سه ر بنیات نراوه ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: " فَقَدْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ) ذَاتَ لَيْلَةٍ ، فَخَرَجْتُ ، فَإِذَا هُوَ بِالْبُقْعِ رَافِعُ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ ، فَقَالَ لِي: (أَكُنْتُ تَخَافِينَ أَنَّ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَرَسُولُهُ ؟) ، قَالَتْ: قُلْتُ : ظَنَنْتُ أَنَّكَ أَتَيْتَ بَعْضَ نِسَائِكَ ، فَقَالَ: (إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَنْزِلُ لَيْلَةَ التَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَغْفِرُ لِأَكْثَرِ مَنْ عَدَدِ شَعْرِ غَنَمٍ كُلِّ) رواه أحمد (۲۶۰۱۸) ، والترمذي (۷۳۶) ، وابن ماجه (۱۳۸۹)

۳- دوو رکه عهت نویژ له دواى بانگی یه کهم له رۆژی ههینیدا :

دوو رکه عهت نویژ له دواى بانگی یه کهم له رۆژی ههینی دا ، زۆریک له خه لکی له رۆژی ههینی دا له دواى بانگی یه کهم وه هه لدهستن ته نها لهم دوو رکه عهت نویژه ده کهن ، لهم دوو رکه عهت نویژه بهم

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

بیدعه یه هه لّبخه لّه تیّت که له کتابی (قوت القلوب) و کتابی (احیاء علوم الدین) هاتوو ، وه بهم فهرموودش هه لّمه خه لّه تیّن که باس لهم دوو بیدعه یه ده کات ، گشت لّمه شتانه ی لهم دوو کیبه و هه دیسه هه لّبه ستراره که هاتوو باتله و پووچ وبی مانایه ، وه نابیت موسلمان هه لّبخه لّه تیّت ب هه ندیک لهو پیشه وایانه ی حوکمی لّمه دوو نویژه بیدعه یان لی تیّکچوو هه کاتیّک هه ستاون به نووسینی چه ند وهره قه یه ک له سه ره به سونه ت دانانی لّمه دوو نویژه ، لّمه جوړه که سانه لّمه حوکمه یان به هه لّه دا چوون ، ئیمامی ابو محمدی عبدالرحمن ی مه قدسی کتیبیک ی زۆر به سودی نووسیوه سه باره ت به پووچه لّ کردنه وه ی حوکمی به سونه ت دانانی لّمه دوو نویژه بیدعه یه .

تیبینی :

- چه ند کاتیّک هه ن مکروهه به بی هۆکار نویژ تیایاندا لّه نجام بدری ، لّمه کاتانه ش بریتین له مانه ی خواره وه .
- ۱- دوا ی نویژی به یانی تا به رزبوونه وه ی خۆر به لّه ندازه ی رمحیک .
  - ۲- کاتی خۆر هه لاتن تا به رزبوونه وه ی رۆژ به لّه ندازه ی رمحیک .
  - ۳- کاتی که یشتنی خۆر به ناوه راستی ئاسمان . پیش بانگی نیوه رۆ به چه ند خوله کیّک .
  - ۴- کاتی نزیک بوونه وه ی خۆر ئاوا بوون .

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نوێژه سونه ته کان

به لگه له سه ر ناته ندروستی نوێژی سوننه ت به بی هوکار له
چوارکاتانه نه م فه رموودانه ی خواره وه ن (عن عقبه بن عامر رضي
الله عنه قال: ثلاث ساعات كان رسول الله ﷺ ينهانا أن نُصلي
فيهن، أو أن نَقْبُرَ فِيهِنَّ موتانا: حين تطلع الشمس بازغة حتى
ترتفع، وحين يقوم قائم الظهيرة حتى تميل الشمس، وحين تضيّف
الشمس للغروب حتى تغرب)

واتا: عوقبه ی کوری عامر (رهزای خوای گه وره ی لیبیّت) ده لیّت : سی
کات هه ن پیغه مبه ری خوا (ﷺ) نه هی لیکردووین که وا نوێژی
تیابکه یین وه جه نازه ی تیادا بینیزین : نه و کاته ی خور هه لدیّت
هه تا به رز ده بیته وه ، وه نه و کاته ی خور گهرم ده بیّت و ده گاته
ناوه راستی ئاسمان هه تا لاده دات ، وه نه و کاته ی خور نزم ده بیته وه
بو ئاوابوونی .

(وَعَمَرُو بْنُ عَبْسَةَ السُّلَمِيّ: فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَخْبِرْنِي عَمَّا
عَلَّمَكَ اللَّهُ وَأَجْهَلُهُ، أَخْبَرَنِي عَنِ الصَّلَاةِ، قَالَ: «صَلِّ صَلَاةَ
الصُّبْحِ، ثُمَّ أَقْصِرْ عَنِ الصَّلَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ حَتَّى تَرْتَفِعَ،
فَإِنَّمَا تَطْلُعُ حِينَ تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ، وَحِينَئِذٍ يَسْجُدُ لَهَا
الْكُفَّارُ،)

واتا: عه مری کوری عه به سه ووتی: پیغه مبه ری خوا (ﷺ) هاته
شاری مه دینه ، منیش چوومه شاری مه دینه چوومه لای پیغه مبه ری

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

خوا (ﷺ) وتم ئه ی پیغه مبهری خوا (ﷺ) هه وائم پیبده سه باره
به نویژکردن فهرمووی نویژی به یانی بکه و پاشان وازله نویژ بیینه
هه تا نه و کاته ی خور دهرده که ویت و به رزده بیته وه (به نه ندازه ی
ر محیک) ، خور کاتیك دهرده که ویت له نیوان دوو قوچی شهیتان
دهرده که ویت ، وه له و کاته دا کافره کان سو جده بو خور دهبه ن .
زانایان ده ئین ئه و نویژانه ی به هو ی هو کاری که وه نه نجام دهرین
ئه وه دروسته له کاته نه هیه کانیش ئه نجام بدرین . وه کو نویژی
(تحیه المسجد) ، وه دوو رکه عه ت دوا ی ته و او بوونی ته و اف له پشت
مه قامی ابراهیم ، وه سوننه تی ده ست نویژ ، ئه م نویژانه خاوه
هو کارن بو یه دروست نیه له کاته نه هیه کانیش دا بکرین ن به لام ئه و
نویژانه ی به بی سه به ب ئه نجام دهرین دروست نیه له کاته
نه هیه کاندئا ئه نجام بدرین .

قصر و جمع

۱- (قصر) واتا: (کورت کردنه وهی نویژه چوار رکه عه تیه کان بو دوو رکه عهت) .

(جمع) واتا: (کوکردنه وهی نویژ، به وهی نویژی نیوهر له گهل نویژی عسردا) کو بکه یته وه جا چ له کاتی نیوهر ودا بیت واتا له پاش نویژی نیوهر ودا راسته خو نویژی عسریش بکه ی یان له کاتی عسر دابیت واتا له پیش نویژی عه سردا نویژی نوهر ودا بکه ییت و نینجا راسته وخو نویژی عسریش بکه ییت. به هه مان شیوه نویژی مغریب و عیشاش (قصر) واتا: (کورت کردنه وهی نویژه چوار رکه عه تیه کان بو دوو رکه عهت) کورت کردنه وهی نویژه چوار رکه عه تیه کان بو دوو رکه عهت ته نها له کاتی سه فهدا ده بییت، نه مهش به مهر جیک ده بییت که موسولمان له سنووری شار یان شار وچکه یان گوندی نیشته جی بوونی دهر بچیته دهر وه، به بی دیاری کردنی ماوه یان نه ندازهی دوور که وتنه وهی له جیگایه، چونکه نه مه له سوننه تی پیغه مبهری خوا (ﷺ) دا نه هاتووه. که واته نه وه انه ی ده لین کورت کردنه وهی نویژ به مهر جیک دروسته که (۷۰) یان (۷۳) یان (۸۰) کیلومه تر یان ماوهی شه وور وژیک .... یان دوور که ویته وه له جیگای نیشته جی بوونت نه م وتانه هیچ به لگه یه کی بوونی له سه ر نه هاتووه.

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

خودای گه وره فه رموویه تی (وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا) (النساء ۱۰۱)

واتا: نه گهر ده رچوون به سه ر زه ویدا بو سه فه ر نه وا هیچتان له سه ر نیه که وا هه ندیک له نویژه کان - واتا: نیوه رۆ عسرو عیسا کورت بکه نه وه . عبدالله ی کوری ئیمامی عمر فه رموویه تی (لَوْ خَرَجْتُ مِیلاً قَصُرْتُ الصَّلَاةَ) واتا: نه گهر یه ک میل (۱۶۰۳) مه تر بچمه ده ره وه نه وا نویژ کورت ده که مه وه .

ابن القيم فه رموویه تی: (لَمْ يُحَدِّدْ (ﷺ) لِأَمْتِهِ مَسَافَةً مُحَدَّوَةً لِلْقَصْرِ وَالْفَطْرِ ، بَلْ أَطْلَقَ لَهُمْ ذَلِكَ فِي مَطْلَقِ السَّفَرِ وَالضَّرْبِ فِي الْأَرْضِ) .

واتا: پیغه مبه ر (ﷺ) نه ندازه یه کی دیاری نه کردووه بو ئومه ته که ی بو کورت کردنه وه ی نویژ و رۆژی نه گرتن به لکو نه مه ی به ره های ی هیشتوته وه بو هه ر سه فه ریک بیت یان هه ر ده رچوونیک بیت به سه ر زه ویدا .

وقال الصنعاني: (وجواز القصر والجمع في طويل السفر وقصيره ، مذهب كثير من السلف) .

واتا: دروستیه تی کورت کردنه وه ی نویژ و کو کردنه وه ی بو سه فه ری دریز و کورتیش بوچونی زۆرینه ی سه له فه .

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نوێژه سونه ته کان

زانایانی شرع که توونه ته رای جیاوه ددرباردی نه و مه سافه یه ی که
دبینه هۆکاری کورت کردنه وه ی نوێژ و زۆریان مشتومر له سه ره هیه
ته نانه ت ئبنو لمونزیر و که سانی تریش له م مه سه له یدا بیست جوړ
ردنیان گیراوده ته وه، راستین را و سه ریحتین فه رمووده که له م
باریه وه هاتبیت و دکو ئبینو لحه جهر له فه تحولباری — ج ۲ ۵۶۲
— ددلیت : نه و فه رمووده یه که موسلیم و ابو داود له هه دیسی نه نه سدا
ریوایه تیان کردووه، که تییدا هاتووه ده فه رموی :

پیغه مبه ری خوا که سه فه ری بکردایه سی میل ، یان سی فرسه خ له مال
دوور بکه وتایه وه نوێژی کورت ده کرده وه له جیاتی چوار رکه ت دوو
رکاتی به جی ده هیئا .

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

عن علي بن ربيعة قال : (خرجنا مع علي بن أبي طالب رضي الله عنه متوجهين ههنا _ وأشارة بيده إلى الشام فصلى ركعتين ركعتين حتى إذا رجعنا وانظرنا إلى الكوفة حضرت الصلاة فقالوا : يا أمير المؤمنين هذه الكوفة تتم الصلاة؟ قال لا حتى ندخلها) رواه حاكم والبيهقي .

واتا: له گه لّ علی کوری ابی طالب دا (خودا لئی رازی بیت) ده چووینه دهروه و پوومان کرد له شام جا دوو رکعه عهت دوو رکعه عهت نویژی ده کرد تاوه کو گه راینه وه و سهیری کوفه مان کرد و بینیمان له و کاته دا کاتی نویژ ئاماده بوو ، ووترا: ئه ی فهرمان ره وای نیمانداران نه مه کوفه یه ئایا نویژه که به ته وای به چوار رکعه عهت ناکه یت ؟ فهرمووی نه خیر بهرده وام نویژه که مان کوورت ده که ینه وه تاوه کو دهروینه ژووره وه .

قال الحافظ (المراد بقولهم : "هذه الكوفة" أي : فاتم الصلاة ، فقال : "لا حتى ندخلها" أي لانزال نقصر حتى ندخلها فإننا ما لم ندخلها في حكم المسافرين)

واتا: مه به ست به و ووته ی " ئه مه کوفه یه ؟ واتا نویژه که ته واو بکه فهرمووی: نه خیر بهرده وام نویژه که مان کوورت ده که ینه وه تاوه کو دهروینه ژووره وه ، چونکه تاوه کو نه روینه ژووره وه هه ر له حوکمی موسافر داین .

چونیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان

- ماوهی کورت کردنه وهی نویژ

ئایا تا ماوهی چه ند رۆژ موسافر ده توانییت نویژه کان کورت بکاته وه؟
هه روه ها لیره شدا به هه مان شیوه له سوننه تی پیغه مبهه (پیغه) هه
ماوهیه ک دیاری نه کراوه بۆنه وهی موسافر نویژه کان تیدا کورت
بکاته وه و ئینجا دواى نه وه به ته واوی چوار چوار بیانکات نه گهرچی
له سه فه ریشدا بیته به لکو به رده وام نویژه چواریه کان کورت
ده کاته وه تا وه کو ده گهریته وه بو جیگای نیشته جی بوونی خوی
نه گهرچی چه ندین رۆژ یان مانگ یان سال بمینیته وه نه وا
هه ر نویژه کان کورت ده کاته وه مادام له سه فه ردایه .

قال ابن عمر (ان رسول الله (ﷺ) كان اذا خرج من اهل صلي ركعتين
حتى يرجع اليهم) رواه احمد

واتا: پیغه مبهه (پیغه) نه گهر له نیوکه س وکاریدا ده ر بچووبایه نه وا
دووړکه عهت نویژی ده کرد تا وه کو ده گهرایه وه که واته نه وانیه
ده لێن: کورت کردنه وهی نویژ نه وه نده دروسته که بو ماوهی (۴) رۆژ
یان (۱۰) رۆژ یان (۱۵) یان (۱۷) یان (۱۹) یان (۲۰) بمینیته وه
له سه فه ردا ئینجا دواى نه م ماوهیه ده بیته نویژه چواریه کان
به ته واوی چوار چوار بکات نه گهرچی له سه فه ریش دا بیته . نه م
ووتانه هه ج به لگه یه کی پوونی له سه ر نه هاتووه . به لگه ی خاوه نی
نه م ووتانه بریتیه له وهی که ده لێن: پیغه مبهه (ﷺ) له سه فه ره کان
دا (۴) رۆژ یان (۱۰) یان (۱۵) یان (۱۷) یان (۱۹) یان (۲۰) ماوه ته وه

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویره سونه ته کان

و نویره کانی تیدا کورت کردیته وه بویه ده بیت هه رنه وهنده
نویره کانمان کورت بکهینه وه وهلامی زانایان بونه ووتیه نه وهیه
که ده لاین : راسته پیغه مبهرا (ﷺ) له سه فه ره کانی دا جاری وا
هه بووه ، (۴) رۆژ یان (۱۰) یان (۱۵) یان (۱۷) یان (۱۹) یان (۲۰)
ماوته وه ، چونکه له سه فه ره کانی دا هه رنه وهنده ماوته وه به پیی
پیویستی کات بو نه نجامدانی کاره کانی و پاشان گهراوته وه
، نه مهش نابیته ریگر له وهی کهوا نه گهر که سیك له سه فه ره کهیدا
زیاتر له و ماوانه مایه وه نهوا ئیتر نابیت نویره کانی کورت بکاته وه
، چونکه پیغه مبهرا (ﷺ) نه م تیگه یشتنه ی باس نه کردووه و
نامازه شی بونه کردووه . هه وروها بو مان هه یه بلین : به لگه تان چیه
نه گهر پیغه مبهرا (ﷺ) له سه فه ره کانی دا له و ماوانه زیاتر
بمایاته وه نهوا نویره کانی کورت نه ده کرده وه ؟ له راستی دا هیچ
به لگه یه کیان به ده سته وه نیه . بویه موسافر تاوه کو له سه فه ردایه
نهوا پیویسته نویره چواریه کانی کورت بکاته وه تاوه کو ده گهریته وه
هه رچه ند بمینیته وه .

۲- جمع الصلاة : (واتا کو کردنه وهی نویره . به وهی نویره نیوه رۆ
له گهل نویره عه سردا) کو ده کهینه وه جا چ له کاتی نیوه رۆدا بیت
واتا له دوای نویره نیوه رۆ راسته وخو نویره عه سریش بکهیت ، یان
له کاتی عه سردا بیت واتا له پیش نویره عه سردا نویره نیوه رۆ

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان .....

بکه یت ئینجا راسته وخۆ نویژی عه سریش بکه یت. به هه مان شیوه
نویژی مه غریب و عیشاش .

- له چ حاله تیکدا نویژه فه رزه کان کۆده کاته وه ؟؟

ئه گهر که سیك نیازی سه فه رکردنی هه بووله پیش نیوهرو ئه وانویژی
نیوهرودا ئه وانویژی نیوهرو دوا ده خات بۆلای نویژی لای نویژی
عه سر ئینجا له کاتی عه سردا هه ردووکیان کۆده کاته وه دوو رکه عه ت
نویژی نیوهرو ده کات پاشان دوو رکه عه ت عه سر. ئه گهر که سیك
نیازی سه فه رکردنی هه بووله پاش نیوهرو ئه وانویژی عه ت نویژی
نیوهرو له کاتی خویدا ده کات ئینجا راسته وخۆ له دوا ی نویژی نیوهرو
چوار رکه عه ت نویژی عه سریش ده کات و هه ردووکیان کۆده کاته وه
به بی کورت کردنه وه چونکه هیشتا سه فه ری نه کردووه. وه ئه گهر
که سیك نیازی سه فه رکردنی هه بووله پیش مه غریب ئه وانویژی
مه غریب دوا ده خات بۆلای نویژی عیشا ئینجا له کاتی عیشادا
هه ردووکیان کۆده کاته وه. سی رکه عه ت نویژی مه غریب ده کات
پاشان دوو رکه عه ت نویژی عیشا. ئه گهر که سیك نیازی
سه فه رکردنی هه بووله پاش مه غریب ئه وانویژی مه غریب ده کات
له کاتی خویدا ئینجا راسته وخۆ چوار رکه عه ت نویژی عیشا ده کات
هه ردووکیان کۆده کاته وه به بی کورت کردنه وه چونکه هیشتا
سه فه ری نه کردووه. وه ئه گهر له سه فه ردا بوو ئه وانویسته نویژه

چۆنیه تی ئاشنا بوون به نویره سونه ته کان .....

چواریه کان کورت بکاته وه بو دوو رکه عهت ، به لام بوکو کردنه وه یان نه وا دهتوانین نویژی نیوهرو دوا بخات بۆلای عه سریان نویژی عه سربیش بخات بۆلای نیوهرو . ههروه ها دهتوانین نویژی مه غریب دوا بخات بۆلای عیسا یان نویژی عیسا پیش بخات بۆلای مه غریب .
(أن رسول الله - ﷺ - كان في غزوة تبوك “ إذا زاغت الشمس قبل أن یرتحل “ جمع بين الظهر والعصر ، وإن ترحل قبل أن تزیغ الشمس أخر الظهر حتى ينزل للعصر ، وفي المغرب مثل ذلك “ إن غابت الشمس قبل أن یرتحل “ جمع بين المغرب والعشاء ، وإن ارتحل قبل أن تغیب الشمس أخر المغرب حتى ينزل للعشاء ، ثم جمع بينهما)
(صحیح ابي داود)

واتا : پیغه مبهرا (ﷺ) له غه زای ته بووک نه گه رخورله ناوه راستی ئاسماندا لاییدا یه پیش نه وهی ده ربچوا یه نه وا نویژی نیوهرو وعه سری کو ده کرده وه ، نه گه رپیش خورله ناوه راستی ئاسماندا لاییدا یه پیش نه وهی ده ربچوا یه نه وانویژی نیوهرو دوا ده خست تا وه کو داده به زی بۆنویژی عه سر ، له مه غریبیشدا به هه مان شیوه . نه گه رخورناوا بوایه پیش نه وهی ده ربچوا یه نه وا نویژی مه غریب و عیسا ی کو ده کرده وه ، وه نه گه ر پیش خورناوا بوون ده ربچوا یه نه وا نویژی مه غریبی دوا ده خست تا وه کو بۆنویژی عیسا داده به زی .

چەند تېيىنىك :-

يەكەم : كورت كۈردنەۋەي نويزە چۈاريەكان ئەسەفەردا واجبە دەبىت دوو رەكەت دوو رەكەت ئەنجاميان بدات جا چ بەريۋەبىت و ئەسەفەربىت يان جىگىربوبىت ئەسەفەرەكەيدا .

بەلام كۆكۈردنەۋەي نويزەكان بەپىي پىۋىست ئەنجام دەدات و نابىت بەردەوام نويزەكان كۆيكاتەۋە بەبيانوى ئەۋەي ئەسەفەردايە . كەۋاتە ئەگەر موسافر پىۋىستى بەكۆكۈردنەۋە ھەبوو ئەۋا نويزەكان كۆدەكاتەۋە . جا چ ئەمە بۇ بەريۋەبوون بىت ئەكاتى يەكەمىنيان دا يان دوۋەمىنيان دا بىت ئەھالىتىدا كە دابەزىن و جىگىربوونى دا بىت ئەبەر پىۋىستىيەكى تر ، بونمۈنە : ئەگەر پىۋىستى ھەبوو بۇخەۋتن و پشۋودان ئەكاتى نيۋەرۇدا دادەبەزىت كە ئەۋماندوۋە و خەۋى دىت برسىيەتى و پىۋىستى بەپشۋودان و خواردن و خەۋتن ھەيە .

لەم ھالەتە دا نويزى نيۋەرۇدوا دەخات بۆلای كاتى عەسر ، ئەنجا پىۋىستى ھەيە بەۋەي كە نويزى عىشا پىش بخات و لوگەل مەغرىبدا كۆيىكاتەۋە ئەنجا دۋاي ئەۋە پشۋودات و بخەۋىت .

چۆنییه تی ئاشنا بوون به نویژه سونه ته کان .....

به لام نه گهر كه سيك چه ند رۆژيك له گوندیكدا یان له شاریكدا
بمینیتهوه و جیگیر بیته بو ماوهیهك نهوا نهه كه سه هه رچه نهه
نویژه كانی كورت دهكاتهوه به لام نابیته كۆیان بكاتهوه نیلا مه گهر
له بهر پیویستی یهك نه بیته . برۆانه كتیبی (سلسله الاحادیث
الصحيحة) للشيخ الالبانی (۳۱۱ / ۳۱۵) به لام نویژی به یانیان نهوا
له گهل هیج نویژیکدا كۆناکریتهوه ، به لكو ده بیته ته نهها له کاتی
خویدا بکریته .

دووهم : کۆکردنهوهی بههوی باران بارینهوه یان قورهلتهوه یان
ره شه بای سارد هوه .

سی یهم : کۆکردنهوهی نویژ بههوی ترسهوه له حاله تیکی
نااسایدا .

چوارهم : کۆکردنهوهی نویژ به بی هۆکاریکی نااسایی به لكو بو
دوورخستنهوهی نارهحه تی له سه ره موسلمان . (عن ابن عباس قال
(جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الظَّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ
وَالْعِشَاءِ بِالْمَدِينَةِ مِنْ غَيْرِ خَوْفٍ وَلَا مَطَرٍ وَلَا سَفَرٍ ، فَقِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ :
مَا أَرَادَ إِلَى ذَلِكَ ؟ قَالَ : مَا أَرَادَ أَنْ لَا يَمْدَجَ أُمَّتُهُ) (متفق عليه)

واتا : پیغه مبهه (ﷺ) نویژی نیوه رۆو عه سر ، وه مه غریب و عیشای
کۆده کرد هوه له ناومه دینه دا به بی ترس و به بی باران و به بی سه فهر

چۆنیەتی ئاشنا بوون بە نوێژە سونەتەکان .....

وترا بە ابی عباس مەبەستی چی بوو ؟ فەرمووی : مەبەستی
نەمەبوو . ئەم فەرموودەیە چەند سودیکی تێدایە لەوانە :

- کۆکردنەوی نوێژەکان بەهۆی ترسەوێکی شەریعە .
- کۆکردنەوی نوێژەکان بەهۆی باران بارینهوێکی شەریعە .
- کۆکردنەوی نوێژەکان بەهەر هۆیەکیش کە بێتە مایە
نارەحەتی ئەو نەجامدانیدا لەکاتی خۆیاندا وەکو :
نەخۆشی یان ماندوو بوونیکی زۆر ..... یان ... هتد

(وصلى الله عليه وعلى آله وصحبه أجمعين)

داواى لىبوردن لە خوینەرانی ئازیز دەکەم لە ھەر
کەم و کورپیەك ئەگەر ھەبێت ، کەمال و گەورەیی
تەنھا بۆ خواى گەورەو میھرەبانە...

﴿لە دوعاو نزاكانتان بى بەشم مەكەن انشاء الله﴾

